

Na osnovu člana 8 stav 2 i člana 13 stav 1 Zakona o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 40/11 i 2/17) i člana 54 stav 1 tačka 51 Statuta Glavnog grada ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi", br. 8/19, 20/21 i 49/22), uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva kulture i medija Crne Gore, Rješenje broj UPI-13-041/23-357/3 od 15. decembra 2023. godine, Skupština Glavnog grada – Podgorice, na sjednici održanoj dana 21., 27., 28. i 29. marta 2024. godine, donijela je

PROGRAM

podizanja spomen-obilježja

Ovim programom, u skladu sa Zakonom o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 40/11 i 2/17) utvrđuju se spomen-obilježja koja će se podići na teritoriji Glavnog grada – Podgorice u 2024. godini, način i razlog podizanja, opis simboličkog značenja kao i drugi elementi neophodni za sprovođenje Programa.

Spomen-obilježjima se, shodno članu 1 navedenog zakona, trajno obilježavaju značajni događaji, čuvaju uspomene na istaknutu ličnost, njeguju ljudski ideali i kulturno-istorijske tradicije i odaje počast borcima za slobodu, civilnim žrtvama rata i masovnim stradanjima ljudi.

Spomen-obilježje je spomen-objekat koji izgledom, sadržajem, oznakama ili natpisom doprinosi trajnom očuvanju vrijednosti iz stava 2 ovog programa.

I

Podizanje spomen-obilježja postavljanjem spomen-biste Mihaju Emineskui – Mihai Eminescu

1. MIHAI EMINESCU (1850–1889), nacionalni pjesnik Rumunije, romanopisac, filozof i novinar.

Mihaj Eminescu (ime po rođenju – Mihai Eminović) je rođen 15. januara 1850. godine u Botošaniju. Školovao se u njemačko-rumunskom kulturnom centru Cernăuți (danas Chernovtsy, Ukrajina) i na univerzitetima u Beču (1869–72) i Berlinu (1872–74), gdje je bio pod uticajem njemačke filozofije i zapadne književnosti. Godine 1874. imenovan je za školskog inspektora i bibliotekara na Univerzitetu u Jašiju, ali je ubrzo dao ostavku da bi preuzeo mjesto glavnog urednika konzervativnog lista *Timpul*. Bio je aktivan član književnog društva *Junimea*. Poezija mu je prvi put objavljena kada je imao 16 godina.

Njegove pjesme obuhvataju širok raspon tema, od prirode i ljubavi do mržnje i društvenih komentara. U svojim pjesmama često koristi metafizičke, mitološke i istorijske teme. Eminescuova poezija ima osobenu jednostavnost jezika, majstorsko rukovanje rimom i formom stiha, dubinu misli i plastičnost izraza koja je snažno uticala na rumunske pisce njegovog perioda i kasnije. Nicolae Iorga, veliki rumunski istoričar, smatra pjesnika Emineskua kumom modernog rumunskog jezika, na isti način na koji se smatra da je Šekspir direktno uticao na engleski jezik.

Mihaj Eminescu je jedan od najprevođenijih rumunskih pjesnika. Njegova djela su prevedena na više od 80 jezika (Dumitru Copilu-Copillin *Eminescu în circuitul universal*, 2015).

Vrhuncem njegovog bogatog pjesničkog opusa smatra se poema *Luceafărul*. U reprezentativna djela njegove poezije ubrajaju se i pjesme: *Glossă*, *Odă (în metru antic)*, *Scrisorile (I-V)*,

Rugăciunea unui dac, Peste vârfuri i dr. Pored mnogobrojnih studija i eseja, najpoznatija prozna djela su: *Sărmanul Dionis* (1872), remek djelo fantastike, *Cezara, Archaeus, Aur, mărire și amor, Contrapagină, Borta vântului*.

Njegovo književno djelovanje znatno je smanjeno od 1883. godine, zbog ozbiljnih zdravstvenih problema. Umro je u 39. godini, 15. juna 1889. godine u Bukureštu.

Godišnjica rođenja i smrti pjesnika obilježavaju se svake godine u Rumuniji, kada se organizuju velike nacionalne proslave, uključujući i Dan nacionalne kulture, 15. januar, (datum rođenja Mihaja Emineskua), u znak odavanja počasti Emineskuovoj jedinstvenoj ulozi i doprinosu u razvoju rumunskog jezika i kulture u cjelini.

Međunarodna akademija "Mihai Eminescu" je jedina akreditovana kulturna institucija iz Rumunije koja svake godine organizuje svjetske festivale poezije posvećene Mihaju Emineskuu, objavljuje *Antologiju pjesništva*, dodjeljuje nagrade i diplome domaćim i stranim istaknutim ličnostima iz različitih oblasti, postavlja skulpture nacionalnog pjesnika itd. Među nagrađenima su i ličnosti iz Crne Gore. Po prvi put u Crnoj Gori, 26. septembra 2018. godine, održan je Svjetski festival poezije "EMINESKU – NJEGOŠ". Domaćin je bila Podgorica, koja je okupila pjesnike iz 15 zemalja. Festival u Podgorici pratilo je objavljivanje *Antologije* savremene svjetske poezije, u kojoj su zastupljeni i crnogorski pjesnici.

U sklopu međunarodnih aktivnosti, a u cilju jačanja kulturnih veza između Glavnog grada – Podgorice i rumunskog okruga Dolj sa sjedištem u Krajovi, predviđeno je podizanje spomen-obilježja posvećenog Mihaju Eminesku u Podgorici. Sa istom namjerom interkulture komunikacije i međusobnog uvažavanja planirano je postavljanje spomenika Petru II Petroviću-Njegošu u Krajovi.

2. Vrsta spomen-obilježja koje će se podići Mihaju Emineskuu je spomen-objekat – SPOMEN-BISTA.

3. Spomen-obilježje posvećeno Mihaju Emineskuu podići će Ambasada Republike Rumunije u saradnji sa Glavnim gradom – Podgorica.

4. Sredstva za podizanje spomen-obilježja Mihaju Emineskuu obezbjeđuje Ambasada Republike Rumunije i Međunarodna akademija "Mihai Eminescu".

5. Rok za podizanje spomen-obilježja je 2024. godina.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

II

Završna odredba

Ovaj program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Broj: 02-016/24-257

Podgorica, 29. mart 2024. godine

SKUPŠTINA GLAVNOG GRADA - PODGORICE

PREDSJEDNICA SKUPŠTINE,
dr Jelena Borovinić Bojović

Jelena Borovinić Bojović